

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri poštne Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Reforma socialnega zavarovanja

Podrobnosti iz načrta novega zakona o zavarovanju delavcev in primerjava z dosedanjimi določbami

V gospodarskih organizacijah se vrše zadnje dni intenzivna posvetovanja posvetovanja o načrtu novega zakona o zavarovanju delavcev. Kakor znano, je bil uveljavljen prvi zakon o zavarovanju delavcev l. 1922. Že takrat se je pojavil v krogih delodajalcev precejšen odpor proti tej obremenitvi gospodarstva in zahteva po reviziji tega zakona. Delavci s svoje strani so to zahtevo odločno pobijali, vendar pa so se razmere razvijale tako, da je postala revizija socialne zakonodaje v interesu obeh taborov nujno potrebna. Ministrstvo socialne politike je zato sestavilo načrt novega zakona, ki je bil razposlan na vpogled in v izjavo vsem zainteresiranim organizacijam. »Jugoslovanski Lloyd« objavlja sedaj zanimivo primerjavo med dosedanjim in novim zakonom o zavarovanju delavcev. Ker je to vprašanje važno tudi za naše gospodarstvo, ga obravnavamo posebej, priobčujemo glavne podatke te primerjave:

Po načrtu od novega zakona bi bili od obveznega zavarovanja izzeti hišni posli ter delavci in nameščenci, ki so stari nad 65 let. Teh je skupno okrog 60.000, ki pa so po sedanjem zakonu vsi zavarovani. Dopusčeno je tudi tolažbenje, da so od zavarovanja izzeti tudi gozdni delavci.

V načrtu novega zakona je določenih 8 plačilnih razredov od 10 do 80 Din dnevne mezde z enako višino zavarovane mezde. Po dosedanjem zakonu je bilo 12 razredov od 8—48 Din, ki se glede na zavarovalne mezde gibljejo v istih mejah.

Zavarovalni prispevek se določa po odstotkih zavarovane mezde in znaša za bolezensko zavarovanje po starem zakonu 5—7, po novem 6—7 %, za nezgodno zavarovanje 1.5 do 2 % po starem in prav toliko po novem zakonu ter za primer onemoglosti in starosti 3 % po starem in po novem zakonu. Prispevke za bolezensko in starostno zavarovanje plačujejo delavci in delodajalec vsak polovico, a prispevke za nezgodno zavarovanje plačuje delodajalec. Te odredbe ostanejo tudi v novem zakonu neizpremenjene. Pač pa predvideva novi zakon, da se bodo v primeru, ako prispevki za bolezensko zavarovanje ne bodo dovoljni za kritje potreb te zavarovalne panoge, v odgovarjajočem razmerju znižali hranarinske članov in omejili izdajanje zdravil, pomožnih sredstev za zdravljenje kakor tudi zdravljenje v kopalnišnih in sanatorijih.

Bolniška nega: Po starem zakonu imajo vsi člani in njihove rodbine pravico do zdravniške in zdravil skozi 26 tednov takoj po vstopu v službo. Po novem zakonu pa imajo takoj po vstopu v službo to pravico samo člani, njihovi svojci pa šele po 10 mesecih članstva v enem letu odnočno po 18 mesečnem članstvu v treh letih.

Opreme deteta: Po starem zakonu je imel član zavarovanja po trimesečnem članstvu pravico na 14 dni kratki iznos za varovane mezde. Po novem zakonu znaša ta doklada 150 Din, a šele po 10 mesecih članstva.

Dojtnina: Po starem zakonu so imele dojnice pravico do podpore že po trimesečnem članstvu, po novem pa šele po 10 mesecih. Podpora je znašala po starem zakonu tritretino zavarovane mezde in to dva meseca pred porodom in dva meseca po porodu. Po novem zakonu se bo izplačevala dojtnina samo štiri tedne pred porodom in šest tednov po porodu.

Hranarina: Hranarina je pripadala vsem članom takoj po vstopu v službo in je trajala 26 tednov ter znašala dve tretjini zavarovane mezde. Po 6 mesečnem članstvu je trajala hranarina 52 tednov. Po novem zakonu bi imel član pravico do hranarine šele po 6 mesečnem članstvu in to v iznosu ene polovice zavarovane mezde. Po 10 mesečnem članstvu se povzra hranarina za mesec dni, izplačuje pa se samo 26 tednov. Pravico do hranarine je imel po starem zakonu po 3 dnevem bolovanju, po novem pa bo imel šele po 4 dnevem.

Posmrtnine članom rodbine po starem zakonu sploh ni bilo, po novem pa dobi zakonski drug 300 Din.

Porodnina: Po smrti moža po starem zakonu žena po smrti moža ni imela pravice do prispevka za opremo deteta. Po novem zakonu pa ji je priznana ta pravica že rodi 5 mesecev po moževi smrti.

Član rodbine: Po starem zakonu so se

smatrali za člane rodbine zakonita žena odnočno mož, zakonski in nezakonski otroci, starši, bratje in sestre. Po novem zakonu se smatrajo za rodbinske člane samo zakoniti mož in žena, če živita skupaj najmanj 24 mesecev, ako sta brez otrok, ali najmanj 12 mesecev, če imata otroke. Otroci in pastorki se smatrajo za rodbinske člane samo do 15 leta starosti, starši pa samo, če so stari nad 65 let.

Zavarovanje za slučaj nezgode: Po starem zakonu se je izplačevala hranarina za prvih deset tednov v višini dveh tretjin zavarovane mezde. Po novem zakonu se bo plačevala hranarina za 26 tednov.

Izplačilo rente: Po starem zakonu se je izplačevala renta 70 dni po nesreči odnočno po ozdravljenju. Po novem zakonu se prične izplačevanje rente 27 tednov po nesreči odnočno takrat, ko je prenehala potreba zdravljenja.

Višina rente: Po starem zakonu se je višina rente ravnala po odstotku nesposobnosti. Po novem zakonu se računa renta po odstotku nesposobnosti, vendar pa ne od cele zavarovane mezde, marveč sa-

mo od treh četrtin.

Odpravnina članov: Po starem zakonu so mogli rentniki do 20% nesposobnosti dobiti odpravnino po gotovem ključu, če je na to pristala njihova pristojna občina. Po novem zakonu se bo priznala odpravnina za 10 do 20% nesposobnosti po dveh letih v višini toliko odstotkov letnega zaslužka, kolikor znaša nesposobnost. Vdove dobe rento v višini ene četrtine, do sled ene tretjine zavarovane mezde. Pri ponovni možnosti dobi žena odpravnino v iznosu polovice zavarovane letne mezde, dočim je doslej dobila enoletno zavarovano mezdo.

Sistem uprave. Upravo vodijo delodajalci in delojemalci, ki imajo v upravi vsak polovico zastopnikov. Po novem zakonu volitve odpadejo, člane uprave pa delegirajo stanovske zbornice. Proporcije ostane isti, tako, da imajo oboji po polovico zastopnikov, vendar pa sta obe skupini razdeljeni tako, da delegirajo dve tretjini delavskih in dve tretjini delodajalskih zastopnikov stanovske zbornice, eno tretjino pa minister socialne politike.

Papeževa enciklika o zakonu

Papež zahteva točno izvrševanje predpisov katoliške cerkve o zakonskem življenju

Rim, 9. januarja. AA. Enciklika »Casti connubii« je izšla v službenem glasu Vatikanu v petih jezikih. Posebna poglavja so posvečena otrokom, zakonski zvestobi in zakramentu. Enciklika obsoja moderne ukrepe proti porokom v vseh oblikah in poziva spovednike, zdravnike in oblastve, naj nastopijo proti materijalizmu. Nadalje odklanja enciklika modo spolnega priateljstva, odpor žena proti materinstvu, kakor tudi njihove emancipacijske težnje za tem, da posegajo v politiko in v javno življenje. Naposled obsoja enciklika profanizacijo zakona, ako mu manjka cerkvena oblika, in obsoja ločitev zakona.

Enciklika izvaja dalje, da se morajo bo-

doči zakonci pred poroko na primeren način pripraviti za zakon in da morajo skrbeti tudi za njegovo materijalne strani, s katerimi je zvezano vzdrževanje rodbine. Papež toplo priporoča civilnim oblastvom, naj pri tem pomagajo cerkvi ter skupno z njo čuvajo dobre nauke in ustanovitve zakona, ker bosta imeli iz tega dogovora med cerkvijo in državo obe velike koristi. Enciklika navaja kot jasen in najnovejši primer takega sporazuma konkordat med Svetom stolico in Italijo. Sveti oče zaključuje s pozivom, naj bi vsi poslušali njegove očetovske nasvete ter podeljuje vsem vernikom svoj apostolski blagoslov.

Rumunska vlada proti terorističnim organizacijam

Desničarske radikalne organizacije so pripravljale nasilen prevrat — Zaplenjena skladišča orožja in municije

Bukarešta, 9. jan. V zvezi z akcijo proti radikalnim organizacijam je odredilo prosvetno ministrstvo univerzam, ministrstvo za bogočastje pa cerkvam, naj ne trpe snovanja desničarsko radikalnih organizacij. Na univerzah bodo odsele postopali najstrožje proti desničarsko radikalnim dijakom. Oblastva so zaplenila mnogo obremenilnega gradiva, iz katerega se da sklepati, da so desničarske radikalne organizacije pripravljale nasilen prevrat.

Bukarešta, 9. jan. Hišne preiskave pri raznih protizidovskih organizacijah so spravile na dan mnogo obremenilnega gradiva. Iz zaplenjenih listin izvira, da organizacije niso pripravljale samo posameznih atentatov, temveč velikopotezno teroristično akcijo po vsej državi, ki naj bi bila pričela po nekem dogodku, ki ga listine ne navajajo natančneje. Posrečilo se je tudi razkriti dve veliki skladišči orožja in municije »železne roke« v Bukovini in Transilvaniji.

Lastniki premogovnikov proti Macdonaldu

Macdonaldove grožnje so izzvale med lastniki premogovnikov silen odpor — Odločilna seja zastopnikov rudnikov in delavcev

London, 9. jan. Ministrski predsednik Macdonald se je v sredo na nekem zborovanju bavil tudi z rudarskim konfliktom in naglasil, da je vlada odločena vztrajati na obstoječih zakonih, zlasti pa uveljaviti premogovni zakon, ki je bil odobren po dolgi borbi od zgorne in spodnje zbornice. Če industriji odklanjajo narodni industrijski svet, ki ga določa ta zakon, potem se pa stavlja sam izven zakona in si mora tudi pripisati vse posledice. Če bi industriji, če ne bili tako svojeglavi, bi sploh ne bilo rudarskega konflikta.

London, 9. januarja. Ostre Macdonaldove izjave proti lastnikom angleških premogovnikov so naletele v angleških industrijskih krogih na silen odpor.

Lastniki premogovnikov naglašajo, da ni v premogovnem zakonu nobene določbe, po kateri bi bile stranke dolžne priti pred industrijski narodni svet in sprejeti njegove določbe. Lastniki očitajo delavski vladi, da je osnovala industrijski svet, da bi od to krinko priznala narodni rudarski svet pravico pogajati se z industrijskimi krogi v imenu vsega delavstva. Lastniki povdarjajo nadalje, da se odločno proti se-

dani vladni politiki ter izjavljajo, da ne žele ponovitve dogodkov iz l. 1926.

Zaradi tega spora med Macdonaldom in lastniki premogovnikov se je upanje na ugoden zaključek med južnoangleškimi rudarji ter lastniki premogovnikov zelo zmanjšalo, čeprav so angleška vladna poročila sicer zelo optimistična.

London, 9. januarja. AA. Izvršilni svet južnoangleške rudarske zveze je večeraj sprejel sprejel predlog, naj razsudi v spornem vprašanju med rudarji in lastniki premogovnikov neodvisen sodnik. Danes bo v Cardiffu skupna seja delodajalcev in delojemalcev in upajo, da bo prišlo do sporazuma.

Katastrofa turškega parnika

London, 9. jan. Pri svetilniku Hora v Marmarskem morju se je ponesrečil turški tovorni parnik »Gulcemal«. Kljub vsemu trudu, ga niso mogli rešiti. Ta parnik je bil že enkrat torpediran v svetovni vojni in je bil tedaj last angleške paroplovne družbe »White Star Line«.

I. redna skupščina

Sokola III

Tudi Sokol III. se lepo razvija in je dosegel v kratkem času svojega obstoja že lepe uspehe

Ljubljana, 9. januarja.

Komaj pol leta je preteklo od ustanovitve sokolskega društva Ljubljana III. do I. rednega običnega zbora, ki se je vršil snoči v artiljerijski vojašnici obenem z otvoritvijo društvene telovadnice.

Otvoritev telovadnice in skupščine so se udeležili člani polnoštevno, starosta društva g. Šaplja pa si je mogel šteti v čast, pozdraviti tudi v otvoritvenem govoru odlične zastopnike civilnih in vojaških oblasti in bratskih društev, med drugimi brig. generala Popoviča, komandanta artiljerijskega polka polkovnika Jovanoviča, župana dr. Puca, starosta ljublj. sokolske župe Pi-penbacherja, starosta Lj. Sokola Kajzelja, starosta Sokola Ljublj. I. ing. Bevca, starosta Sokola Lj. II. dr. Šubica, župnega tajnika Flegarja itd.

Starosta Šaplja je v svojem vznešenem govoru naglašal, da si šteje v posebno čast in dolžnost pozdraviti s tega mesta Nj. Vel. kralja kot najvišjega protektorja Sokolstva in Nj. Vis. prestonolaslednika Petra kot prvega starešino SKJ. Prisotni so pozdravili vladarja s trikratnim gromkim zdravilo, nakar se je starosta zahvalil predstavnikom vojske, generalu Popoviču in polkovniku Jovanoviču, kakor tudi županu dr. Puca za moralno in materialno pomoč, da se je društvo že v 6 mesecih zamoglo tako razmahniti ter da sedaj že odpira telovadnico — in baš v vojašnici, kar je še v posebno radost Sokolstvu, ker je dokaz tesnih vezi z vojaštvom, vzajemnosti, istih teženj, stremeljenj za ene in iste smote, za zgraditev in ohranjanje močne Jugoslavije.

Za starostu je povzel besedo prosvetar Blaganje, ki je očitno na kratko ustanovitve in razvoj društva ter njegovo upravljenost in potrebo. Severni del mesta, ki se vedno bolj širi ter postaja velika četrt zase, potrebuje za svojo dečo primerno vzgojališče, da učrvi v njej zdravje duše in telesa, potrebuje ljudsko univerzo, središče, ki naj združuje vse v enem duhu in ljubezni za vsesplošen procvit naroda. Prve težave so premagane, otvorjena je telovadnica, delo je začeto v vseh smereh. Seveda pa smo še potrebni pomoči — materialne in moralne — predvsem vas prosimo moralne, zaupajte se nam, vi pa, ki ete že v naših vrstah, izpolnjujte svoje dolžnosti!

Nato se je zahvalil za pozdrav starosti župan dr. Puc. Dejal je, da, kar je storila mestna občina za društvo, je bila samo njena dolžnost in da bi storila še več, če bi ji bilo mogoče — zahvalo pa zasluži le poveljstvo artiljerije, ki je največji pripomočnik, da se je otvorila društvena telovadnica. Objubil je, da bo društvo v bližnji bodočnosti dobilo svoj dostojen dom, v katerem bo vojaštvo prav tako dobrodošlo, kot je zdaj Sokolstvo v vojašnici. Poučaril je, da je vojaštvo in Sokolstvo eno in isto, zato da se bosta vedno borila rama ob rami za ene in iste ideale.

V imenu vojaštva se je zahvalil polkovnik Jovanovič, naglašajoč, da je njegova dolžnost zahvaliti se starosti Šaplja za njegov pozdrav, zahvalo pa da mora odkloniti, ker, ako bi društvo ne imelo tako sposobnega staroste, bi tudi ne bilo teh uspehov in dela; priznanje gre torej njemu.

Starosta se je prisrčno zahvalil, nato pa je izročil br. načelniku telovadnice z naročilom, da vzdržuje v njej pravo sokolsko disciplino in red.

Načelnik je prevzel telovadnico s slovesno zaoblubo.

Nato so se vpisali v spominsko knjigo zastopniki civilnih in vojaških oblastev in bratskih društev.

Takoj nato je bil odprt v sosedni dvorani občni zbor.

Starosta je še enkrat pozdravil vse prisotne, predvsem pa odlične zastopnike oblasti, Lj. S. župe in bratskih društev, nakar je prešel na dnevni red.

Tajnik Pleteršek je najprej prebral oprostilno pismo podstaroste JS E. Gangla, nato pa poslanico Saveza SKJ.

Nato je prelagal starosta, da se pošlje podstarosti Ganglu pozdrav.

Prvi je podal svoje poročilo društveni tajnik. Od ustanovitve društva od 10. julija 1930 je bilo 7 rednih odborovih sej, 1 izredna in 1 žalna seja. Vložni zapisnik je izkazoval ob ustanovitvi 154 števil, 125 članov in 29 članic, 31. dec. 1930 pa 275 članov, 44 članic, 40 članov naraščaja in 64 dece, skupno 423 pripadnikov društva. Društvo je imelo več prireditev, udeležilo se je zleta v Gornji grad, gasilskega kongresa, sprejema predsednika vlade itd.

Osnovni so se akcijski odseki kot tajniški, stavbni, gospodarsko, finančni, prosvetni, tehnični itd.

Zelo agilen je bil prosvetni odsek, ki je opravil v tako kratkem času res ogromno delo, upoštevati pa se mora seveda tudi predvsem, da društvo ni imelo na razpolago nobenega lokala. Vršilo se je več predavanj, 22. avgusta g. Novaka »O pom. org.«; 10. okt. »O Koroški« itd., 2. nov. se je praznil ČS narodni praznik, nato pa 1. december vršili sta se 2 rodni seji in več sestankov, ustanovila se je knjižnica s 392 knjigami, nekaj knjig pa še v vezavi, knjižnica prične poslovati 12. t. m. na Vodovodni cesti v društvenem lokalu. V tem odseku se pa tudi snujejo pododseki, kot dramski in pevski, ki se bodo v najkrajšem času pričeli udeleževati.

Tudi načelnik je podal obširno poročilo, četudi društvo ni imelo telovadnice in se je telovadba vršila le na letnem telovadišču poleg restavracije Kavčič na Dunajski cesti, ki ga je dala mestna občinska društva v najem. Septembra meseca so se člani tudi vadili v vaditeljskem tečaju. 14. decembra pa je nastopil v salonu restavracije Kavčič prednjači zbor.

Blagajniško poročilo izkazuje živahen denarni promet, izdatkov je bilo 42.238 Din, ali do lanskega leta je ta znašal 2120 Din. Imovina društva je v gotovini in efek-tih skupno 21.792 Din.

Gospodarsko finančni odsek je opravil tudi težko delo s preskrbovanjem denarnih virov, ter je imel več sej.

Proračun, ki ga je ta odsek izdelal, za leto 1931 predpostavlja 19.500 Din rednih izdatkov in 21.350 Din rednih dohodkov, izredni izdatki pa znašajo Din 130.560 in izredno kritje istih 53.350 Din.

Predlog za absolutorij je bil aglasno sprejet, prav tako so se tudi prisotni zdeli niti za določitev članarine. Člani odbora ostanejo z rednimi izjemami isti. Starosta Danilo Šaplja, namestnik Leopold Zorič, tajnik Miroslav Zor, načelnik Černe Mirko, načelnica Gregoričeva, Mara itd.

H koncu je še spregovoril starosta ljubljanske sokolske župe g. Pipenbacher ter čestital društvu k tako lepim uspehom, naglašal je predvsem agilnost staroste Šaplje in pohvalil tudi zavedno članstvo in delavne odbornike.

Starosta Šaplja se v zaključnem govoru zahvalil prisotnim za obilno udeležbo in pozornost ter pozval članstvo k še intenzivnejšemu delu.

Izgredi brezposelnih v New Yorku

New York, 9. jan. V Brooklinu so organizirali socialisti snoči velike demonstracije brezposelnih. Pri tem je prišlo do krvavih spopadov med demonstranti in policijo. Demonstranti so metali na policijo kamenje ter ranili več policistov. Ranjenih je bilo tudi 12 demonstrantov. Ker je postal položaj zelo resen, sta dve policijski letali pričeli metati bombe za solzenje, nakar se je množica razkropila.

Nemška letalka na poti v južno Afriko

Barcelona, 9. januarja. AA. Semkaj je priletela nemška letalka Eli Beinhorn, ki leti v Afriko. Iz Lyona do Barcelone je rabila 5 in pol ur. Prihodnje dni bo letela ob španski vzhodni obali do Cartagene ali Alicanta in odtod v Casablanca v Maroku.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

Devize: Amsterdam 22.765, Berlin 13.445 do 13.475 (13.46), Bruselj 7.8915, Budimpešta 9.8873, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 794.12—797.12 (795.62), London 274.62, New York 56.36—56.56 (56.46), Pariz 221.93, Praga 167.22—168.02 (167.62), Trst 295.11—297.11 (296.11).

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.1270, Pariz 20.25, London 20.05625, New York 516.15, Bruselj 72.01, Milan 27.02, Madrid 35.—, Amsterdam 207.70, Berlin 122.80, Dunaj 72.60, Sofija 3.7325, Praga 15.295, Varšava 57.85, Budimpešta 90.225, Bukarešta 3.0625.

Izgubil je. Potočnik Zvonko, avtoizvošček št. 2.200, je v četrtek ob 16. izgubil od Starega trga do Dunajske ceste pogonsko ročico (kurbel) od avtomobila in prosi najditelja, naj jo vrne proti odškodnini lastniku. — Potočnik Zvonko, Hrenova ulica 12.

Seja ljubljanske občinske uprave

Zadnje čase se v občinski upravi prav lepo in mnogo dela

Ljubljana, 9. januarja.

Včerajšnja redna seja ljubljanske občinske uprave je župan dr. Puc otvoril kmalu po 5. uri, ugotovil sklepčnost in opravičil odsotnost občinskih svetnikov Jenka in Kregarja.

Počastitev spomina maršala Joffrea
V vnešenih in toplih besedah se je spominjal nedavno umrlega velikega francoskega vojskovodje maršala Joffrea in sporočil, da je poslal županu mesta Pariza sošalno brzojavko, na katero je prejel toplo zahvalo.

Ob obletnici 6. januarja

Nadalje se je župan spominjal druge obletnice 6. januarja, odkar je Nj. Vel. kralj prevzel stari sistem v državi in uvedel novega. Po našem prepričanju je naš kralj rešil s tem aktom državo pogube in pokazal pot, po kateri moremo priti do sreče in blagostanja.

Vlada za ublažitev gospodarske krize

Nato je župan predlaga pojasnila banke uprave k sklepom seje ministrskega sveta z dne 11. decembra 1930, ki se je vršila pod predsedstvom Nj. Vel. kralja in na kateri so bili sprejeti važni sklepi za ublažitev gospodarske krize, za olajšanje davčnih bremen in za splošno povzdigo gospodarstva, zlasti kmetijstva. O tej pomembni seji ministrskega sveta, je bil izdan in svojačasno objavljen tudi v listih poseben komunik, ki je podrobno navedel vse vladne ukrepe. V listih brošuri tiskana pojasnila banke uprave so bila razdeljena tudi med vse občinske svetnike. Po prečitanih pojasnilih je župan prosil občinske svetnike, naj vzamejo to poslanico na znanje.

Občina Paračin v Srbiji je sporočila, da je imenovala eno svojih ulic za »Ljubljansko ulico«.

Decembra meseca se je vršila seja odbora za spojitve Slovenije z morjem. V tem oziru je delo napredovalo. Izrekla se je želja, da bi se Ljubljana priključila stremljenju, naj se zveže Sušak z Martinščico.

Novi ljubljanski cestni okraj

V smislu sklepa zadnjega občinskega sveta in gradbenega odseka je župan naložil na banko upravo predstavko glede na združenje cestnega okraja Ljubljana s cestnino okrajema ljubljanske okolice in Vrhnika. Predstavka, ki jo je župan predložil, naglašja, da pomenja ta združenje za ljubljansko občino naravnost katastrofalno obremenitev. Za kritje potrebščine 2 milijonov 443.287 Din, odbiše prispevek barovine 610.822 Din, bo treba pobirati 12 odstotno določilo, s katero bi bili ljubljanski davkoplačevalci znova obremenjeni. Ker bo glavni del bremen morala nositi Ljubljana, bo naravno cestni odbor skušal zvišati prispevke za ceste vseh povsod. Ljubljana se po svojem zastopstvu ne bo mogla niti uspešno braniti, ker bo imela v cestnem odboru le 6 zastopnikov, torej izdatno manjšino. Na drugi strani Ljubljana od skupnega cestnega odbora ne bo imela ničesar, ker je po sedanjem stanju mogoče smatrati le malo cest v mestu za banovinske. Razen tega se ne sme pozabiti, da je davčna moč Ljubljane že skoraj izčrpana. Zato ni potrebna tako velika favorizacija ljubljanske okolice, saj je jasno, da je zemljiška renta po narodno-ekonomskih zakonih v okolici mesta najvišja. Bojimo se, da bo novo stanje v našem mestu zbudilo težko in opravičeno nevoljo. Zato predlaga župan v tej predstavi banovinski upravi v soglasju z občinskim svetom: 1. naj predlaga vlada, da se vzpostavi stanje pred novim cestnim zakonom, tako, da bi mesto Ljubljana tvorilo cestni okraj zase; 2. ako bi vlada ta predlog odklonila, naj izpremeni banka uprava svojo odredbo z dne 15. novembra 1930 tako, da se ohrani dosedanje prispevno razmerje banovine, ker novi način prispevanja okolišče samo ljubljanske davkoplačevalce, ki že itak razmeroma največ prispevajo na davčnih, a dobe od njih zelo malo.

Predstavka predlaga nadalje, naj se ugotovi, da je smatrati za banovinske ceste v Ljubljani naslednje cestne proge: Prešernova ulica — Sv. Petra cesta — Zatoška cesta, Jegličeva cesta — Smartinska cesta, Stritarjeva ulica — Pred škofijo — Poljanjska cesta — Hradskega vas. Nadalje naj se uvrste zaradi njihove prometne važnosti med banovinske: Vilharjeva cesta, Za gradom — Strelška ulica, Izanska cesta, Vodniška cesta, Erjavčeva cesta — Cesta na Rožnik in Cesta dveh cesarjev.

Zapisreke novih občinskih svetnikov

Dne 29. decembra m. l. je župan prejel odlok ministrskega predsedništva oziroma notranjega ministrstva, s katerim se je odredilo, da se razrešijo funkcije občinskih svetnikov bivši občinski svetniki gg. dr. Vinko Gregorič, Janko Jeglič, Viktor Meden, Josip Malenšek, Josip Bahovec, Ivan Hribar, Karel Ček in Ivan Mohorič. Namesto razrešenih in dvoje umrlih članov občinskega sveta (dr. Jerič in Pišek) so bili imenovani v občinsko upravo: inž. Ladislav Beve, Anton Čotar, dr. Ivan Modic, dr. Tomaž Klinar, Avgust Martičič, Peter Podborski, Ivan Frelih, Drago Kosem, Josip Pipenbacher in dr. Milan Šubic. Novo imenovane občinske svetnike, ki so bili vsi prisotni, je župan zaprisegel.

Župan dr. Puc je nagovoril novozapisane občinske svetnike z naslednjimi besedami: Ta dvorana je videla svoječasno že mnogo sporov in mnogo bojev. Ugotoviti pa moram, da se v zadnjem času v občinskem svetu prav lepo in mnogo dela. Vse preveča ista želja, da bi napravili čim več za bla-

gor našega mesta, za blagor našega naroda in domovine, za njihov napredek in blagostanje. Prepričan sem, da se bodo tudi novi gospodje občinski svetniki, ki so bili imenovani v znamenju manifesta Nj. Vel. kralja od 6. januarja, pridružili našemu stremljenju. Gospodje, med nami naj bo samo tekmovalstvo v poštenem delu. Med nami naj ima samo tisti prav, ki bo najbolj in najbolj pošteno delal. Moja oseba ne sme biti nobena ovira, izključena pa naj bodo iz naših vrst strasti, laži in obrekovanja. Delajmo v tem smislu, pa bo dobro. Gospode, ki so na novo prišli v občinski svet, pozdravljam kot dobrodošle v naši sredi!

Po odobritvi zapisnika zadnje seje občinskega sveta se je prešlo na dnevni red.

Poročilo finančnega odseka

Za finančni odsek je poročal načelnik obč. svetnik Ivan Tavčar. Razne pritožbe proti davku na nezazidane parcele je župan v soglasju z občinskim svetom odstavil z dnevnega reda zaradi neke formalne pogrške. Na predlog finančnega odseka je občinski svet sklenil, da se dvema strankama v mestnih hišah odpise neiztrijiva stanovanjska najemina. Nadalje je bilo sklenjeno, da se od I. Mudroviča odkupi 7.020 kv. m sveta na parceli 434-I. k. o. šentpetersko predmestje po 28 Din kv. m in regulacijske namene. Razen tega odkupi mestna občina na tem svetu stoječo stavbo, v kateri je skladišče in stanovanje, kot materialni vrednosti 25.000 Din. Lastniku Mudroviču se dovoli, da uporablja skladišče še v letih 1931. in 1932.

Poročilo gradbenega odseka

Za gradbeni odsek je poročal načelnik podžupan E. Jarc. — Občinski svet je ugodil prošnji Ivana Ogrina, da se izpremeni zazidalni načrt švabičeve ulice v toliko, da se pri zazidanju dovoli vrtni sistem. — Ugodilo se je prošnji nemškega viteškega reda za izpremembo parcelacije v Aškerčevi ulici pod pogoji, ki jih je označil gradbeni odsek. Prav tako se je ugodilo prošnji Lukmanovih dedičev za parcelacijo njihovega sveta ob Šmartinski cesti. — Za uređitev Černetove ulice v šiški se je pri pogajanjih z lastniki posameznih parcel dosegel splošen sporazum in so nekateri odstopili prav izdatne parcele v označeno svrhu. Tako je zadruga »Mali dom« odstopila 700 kv. m sveta. Sporazum se ni dosegel s trdko Knezovi dediči, ki zahteva za potrebni svet po 150 Din za kv. m. Na predlog gradbenega odseka je bilo sklenjeno, da se zahteva Knezovih dedičev odkloni in uvede razlastitveno postopanje. — Končno je bilo ugodeno prošnji ljubljanske občine za stavbo in uporabno dovoljenje mitniške hišice na Opekarski cesti.

Personalno - pravne zadeve

Na predlog načelnika personalno-pravnega odseka se je zagotovil spjem v ljubljansko domovinsko zvezo učiteljicam Eliji Žgur in Mariji Velušček ter Josipu Labu, dočim se je prošnja ruskega begunca Fedorja Sasanova odklonila, ker je bival že v viški občini.

Izpopolnitev odsekov

Župan dr. Puc je sporočil, da je treba izpopolniti posamezne odseke, ker so bili namesto umrlih in razrešenih članov občinskega sveta imenovani novi. V svrhu dogovora o izvolitvi je odredil petminutni odmor.

Po odmoru je občinski svet, dr. Fetič predlagal, naj se finančni odsek reducira od 12 na 9 članov in zato namesto razrešenih članov Josipa Bahovca, dr. Gregoriča, Ivana Hribarja in Ivana Medena izvoli vanj samo obč. svetnik Rado Hribar.

Nadalje je predlagal, da se imenujejo: v personalno-pravni odsek namesto razrešenih občinskih svetnikov dr. Gregoriča, Malenška in Medena ter odstopivšega člana Rado Hribarja — obč. svetniki inž. Beve, Frelih, dr. Modic, dr. Šubic.

v tržni odsek namesto razrešenega obč. svet. Jegliča — obč. svetnik Rainer;

v gradbeni odsek namesto razrešenega obč. svet. Jegliča in odstopivšega člana obč. svet. Rebeka — obč. svetniki inž. Beve in dr. Modic;

v obrtno-industrijski odsek namesto razrešenih obč. svetnikov Bahovca in Ivana Mohoriča ter odstopivšega člana obč. svet. Rado Hribarja — obč. svetniki Martičič, Urbas, Zupančič;

v socialno-politični odsek namesto odstopivših članov Rainerja in Tavčarja — obč. svetnika dr. Klinar in Kosem;

v policijsko-zdravstveni odsek namesto razrešenih obč. svetnikov dr. Gregoriča in Ivana Hribarja — obč. svetnika Čotar in Podborski;

v odsek za upravo mestnih hiš namesto razrešenega obč. svet. Medena — obč. svet. Frelih;

v upravni odbor mestnih voženj namesto prejšnjih članov Lombarda in Medena — obč. svet. Kosem in Martičič;

v upravni odbor mestne klavnice namesto dosedanjega člana Malenška — obč. svet. dr. Modic;

v upravni odbor mestnega pogrebnege zavoda namesto prejšnjih članov Bahovca in Medica — obč. svetnika Čotar in Martičič;

v kuratorski mestne ženske realne gimnazije namesto prejšnjih članov Bahovca, Jegliča in Medena — obč. svetniki dr. Klinar, dr. Pipenbacher in dr. Šubic;

v krajevni šolski odbor namesto prejšnjega člana Jegliča — obč. svet. dr. Klinar, namesto prejšnjih namestnikov Malenška in Medena pa obč. svetnika Kosem in dr. Pipenbacher;

v rekrutno komisijo namesto razrešenega občinskega svetnika Jegliča — obč. svet. Rainer;

v bolniško blaginjo mestnih uslužben-

cev namesto pok. obč. svet. Piška — obč. svet. Čotar;

v zavarovalnico mestnih delavcev namesto razrešenega obč. svet. Jegliča — obč. svet. Martičič, v nadzorstvo pa namesto pok. obč. svet. Piška — obč. svet. Kosem; v magistratni gremij namesto dosedanjih članov Bahovca, dr. Fetičica in Jegliča — obč. svet. inž. Beve, prof. Jarc in Ivan Tavčar.

Župan je najprej odredil, naj se razpravlja o predlogu obč. svet. dr. Fetičica, da se skriči finančni odsek od 12 na 9 članov.

Obč. svet. Frelih je predlagal, naj se v finančnem odseku odbrži dosedanje število 12 članov, obč. svetnik dr. Fetič pa je vztrajal pri svojem predlogu, češ, da je število 12 članov preveliko, ker mnogokrat ogroža sklepčnost. Razen tega je treba upoštevati, da se z zmanjšanjem števila članov finančnega odseka vzpostavi samo prejšnje stanje, kakor tudi, da delajo občinski svetniki v 26 različnih komisijah, odsekih in upravnih odborih, zaradi česar ni umestno, da bi se preveč obremenjevali.

Pri glasovanju je bil predlog občinskega svetnika Freliha odklonjen z vsemi proti dvema glasovoma (Frelih, Olup), dočim so bile izpremembe v odsekih občinske uprave, kakor jih je predlagal obč. svet. dr. Fetič sprejete z vsemi glasovi proti glasu obč. svet. Freliha.

Samostojni predlogi

Župan je nato odkazal pristojnim odsekom samostojni predlog obč. svet. Likozarja, naj se vse nove ulice in hiše čimprej dobe napise in številke, ter samostojni predlog obč. svet. Vrbinca, naj se gasilnemu društvu na Barju dovoli podpora 40.000 Din za napravo javne kopeli s tremi prhami in Gasilnem domu na Barju, kar je iz zdravstvenih ozirov nujno potrebno.

Regulacija ljubljanskih cest

Pristojnemu odseku je odkazal župan tudi samostojni predlog obč. svet. dr. Fetičica in Ivana Tavčarja, ki se glasi: Razvoj ljubljanskega mesta v estetskem in prometnem oziru v največji meri ovirajo razne ožine in zagate v ulicah, ki so potrebne kot važne prometne žile. V tem pogledu opozarjamo na naslednje: a) Luckmanova hiša, ki štrli v Gradišče, je velika ovira prometu, ki se razvija od pošte proti Mirju in Tržaški cesti;

Jutri 10. t. m.

MERKURJEV PLES

v vseh prostorih

TRGOVSKEGA DOMA

b) vogal Mühelnsnove hiše v Pražakovi ulici ob Dunajski cesti je estetski in prometni nestvor, ki ovira promet v smeri od Slomškove ulice preko Pražakove in Dvorakove ulice na Bleiweisovo cesto;

c) zadnji konec Zaltovega vrta ob Gledališki ulici s svojim preperelim plotom je v tem delu mesta estetičen in prometni škandal;

d) zveza Tržaške ceste z Cojzovo cesto preko Aškerčeve ceste je na dveh krajih onemogočena, na eni strani po svetu Tomšičevem, na drugi strani po skoro razpadajoči Jelacinihi hiši ob Emonski cesti;

e) prometno prenatrpana Sv. Petra cesta že dolgo zahteva paralelno prometno zvezo preko podaljšane Ilirske ulice v Komenskega ulico, del sveta ob tej prometni črti je že v rokah mestne občine ljubljanske;

f) promet po Sv. Petra cesti je znatno otežekovan po neukusnem venkaj molečem oglu Rozmanove hiše št. 85;

g) Valentin Zarnikova ulica za cerkvijo sv. Jožefa je zagata, ki jo je mogoče s podaljšanjem preko Dečmanovega sveta izpremembe v važno prometno žilo, ki bi vezala del mesta za Gradom in na dolenski strani preko št. peterskega mostu s škofjo ulico in kolodvorom;

h) mestna občina je lastnica hiše na vogalu Dunajske ceste in Gajeve ulice, ki kot neposredna sosed »nebotičnik«, katerega gradi Pokojniški zavod za priv. namene, pravi estetski nestvor ne glede na to, da bo skrajno oteževala povečani promet po Gajevi ulici;

i) prav tako tvori hiša ob Grudnovem nabrežju — nekdanja Marijina kopel — naravnost barijado za promet v smeri proti Prulam in bi bilo treba to razpadajočo bajto iz estetskih, prometnih in higijskih ozirov že zdavnaj podreti;

Večina teh nedostatkov se da v kratkem času zadovoljivo odpraviti s tem, da mestna občina dotične stavbe lastnikom za primerno ceno odkupi ali jih pa prisilno razlasti v svrhu razširjenja svojih prometnih žil. Deloma more mestna občina odpraviti te nedostatke s tem, da podere neukusne ovirajoče stavbe, ki so njena last.

Občinski zastop bo storil mestni občini ljubljanski in njenemu prebivalstvu v prometnem, estetskem in higijskem oziru veliko uslugo, če se te akcije z vso vnamo loti in jo čim prej izvede.

Sredstva za izvedbo te akcije najkasneje v teku tekočega in prihodnjega proračunskega leta naj se zagotovijo v letošnjem proračunu in za 1932. Mestni stavbni urad naj v to svrhu izdela vse potrebne načrte, mestni gospodarski urad pa brez odloga stopi v pogajanja z dotičnimi lastniki.

Gradbeni in finančni odsek, naj o stanju te akcije poročata do 1. julija t. l. občinskemu svetu.

Ker je bil s tem izčrpan dnevni red, je župan zaključil sejo ob 18.15.

Spominjajte se slepih!

Zlata poroka

Ljubljana, 9. januarja.

Danes praznujeta zlato poroko skromna zakonca Fran in Marija Gostič. Gostič je bil rojen leta 1852. na Viru pri Domalah kot sin obrtnika. Solo je obiskoval v Domalah leta 1875. so ga poklicali k V. dragonskem polku, kjer je sal fant kmalu postal korporal. Ko je bil polk razpuščen, so tudi njega poslali v Trst k 17. ljubljanskemu pešpolku. To je bilo leta 1873. Kot korporal je stopil k oročnikom in je bil najprej nastavljen v Radečah pri Zidanem mostu. Ta trda služba pa ni bila za mehko srce, zato je še v vojnem letu 1878. stopil k finančni direkciji. Tudi »blajtarski« posel ni bil za to mehko srce, zato je šel l. 1889. k deželnemu sodišču, kjer je bil l. 1915. vpokojen. Možeček se spominja danes, da je služil 44 let državi.

Njegova soproga, ki v tem trenutku sprejema zlato kito cvetja svojih snov, hčera in vnukov, je pa Premkova iz Zagra. Marsikdo se spominja, da je bila ta lepa Mica tam blizu, kjer danes stoji hiša pri Tičku na gricku, reklo se je pri Cenetu. Vsa vesela ženica, ki danes praznuje 50 letnico svoje poroke, se je poročila l. 1881. na današnji dan v šentpeterski cerkvi. Je mati 11 otrok, od katerih jih živi še šest. Anton jo prihaja obiskovati kot postajenačelnik s

Pragerskega, Stanka vsi poznamo kot starostno in podpredsednika Sokola in pevskega društva iz Most, Pavla se je omožila z državnim uradnikom v Zagrebu, Anica ima uglednega trgovca Francekoviča v Mariboru, Milka pa žaluje za svojim možem, magistratnim uradnikom Bernardijem in Rozika je žena tajnika sokolskega društva, splošno znanega Kebrina in nazadnje ni čuda, če bo pri tem slavu čestitalo slavljencema tudi sedem sladkih fantkov in punčk — vnukov. Našemu staremu naročniku častita tudi uredništvo in mu želi, da bi preživel s svojo vzorno družico jesen življenja srečno in zadovoljno.

Jubilej Frana Krapeša

Ljubljana, 9. januarja.

Najpopularnejši kavarnar in restavratelj ljubljanski g. Fran Krapeš je včeraj proslavil 40letnico svojega poklica. Ze tekom dopoldneva je prejel od premmogih svojih prijateljev in spoštovalcev, stanovskih tovarišev in organizacij nebroj čestitk. Ne le iz Ljubljane, iz vse Dravske banovine, pa tudi iz drugih krajev Jugoslavije so prispeli pismeni in brzojavni pozdravi. Jubilarita se je kot vnetega prijatelja naše vojske spomnil z ljubeznivimi besedami tudi sam minister vojne in mornarice gen. Stevan Hadžić, čestitali so mu mnogi bivši komandanti divizije, oficirji, uradniki, privatniki.

Snoči ob 21. so nameščenci njegovega etablismana »Zvezde« priredili v čast svojemu šefu dobrodelni koncert, ki je pokazal, kako priljubljen je gospod Živil. Velika kazinska dvorana je bila polna izbrane občinstva. Prireditve so počastili z zastopstvom oblasti načelnik trg. oddelka banke uprave dr. Marn, župan dr. Puc s podžupanom prof. Jarcem in mnogimi obč. svetniki, predsednik Kazine in direktor Jutra dr. Kramer, predsednik Narodne galerije gen. tajnik dr. Windischer, preds. Akad. kolegija načelnik Ribnikar, belgijski konzul ravatelj dr. Dular, predsednik Velesejina veleindustrijalec Bonač, tajnik Zbornice TOI dr. Pless, predsednik ZKD direktor Jug. preds. Narodne odbrane dr. Pretnar, mnogi ljubljanski kavarnarji in restavratirji s predsednikom Zveze gost. zadrug Francem Kavčičem na čelu.

Ko je vstopil, spremljan od zastopnikov svojega personala g. Krapeš s svojo gospo v dvorano, mu je občinstvo na pri. srčen način izkazalo svoje simpatije.

Na to je stopil na estrado plačilni natak g. Nečimer ter je v izbranih besedah poudarjal ljubantove zasluge za razvoj kavarniškega in gostilniškega stanu, češ, da je bil jubilar vedno vzoren šef in velik dobrotnik siromakov. Zato so nameščenci prepričani, da mu s prireditvijo koncerta v dobrodelne namene poklonijo najlepše darilo. Končno je izročil med velikim odbravanjem g. Krapešu lep lovoren venec s trobojnic. Predsednik Zveze gostilničarskih zadrug g. Fran Kavčič je v jednatih besedah iznesel slavljencevo biografijo, poudarjajoč, da je bil jubilar pred 40 leti prvi, ki je nad svojo kavarno izvesil samoslovenski napis. V gostilničarski organizaciji je bil vedno najboljša opora vodstva. G. Kavčič je zaključil svoj govor z vzklikom »Živel gospod Živil!«

Jubilaru so še izročili lepo spomenico in več venecov, za kar se je sinjen zahvalil, nato se je pa pričel koncert. Glasbene točke so izvajali člani vseh treh Krapeševih godb, ojačeni z muzikanti dravske divizije in drugimi godbeniki. Bil je to izredno močan orkester, ki je pokazal lepo vigranost in prav dostojno umetniško višino. Na sporedu so bili Smetana, Rahmaninov, Morena, Schubert, Mayerbeer, Grieg, Volpatti, Mayhew in Godard, dirigirali so pa Hürdes, Neraš in Gona, kapelniki vseh treh Krapeševih godb, ki so bili deležni živahnega aplavza. Sploh je bila prireditve na višku in je zelo ogrela občinstvo, ki ni štedilo s priznanjem.

Po koncertu, ki je trajal dve uri, se je razvila animirana zabava s plesom.

Moralni in smotni uspeh prireditve je bil v vsakem pogledu zadovoljiv in g. Krapeš sme biti zadovoljen, kajti znova se je pokazalo, da je eden najpriljubljenejših mož v Ljubljani. Vse priznanje pa gre tudi nameščencem, ki so proslavo vzorno organizirali in sproveli.

Ločitev.

— Milostiva se hoče ločiti? Ah imate za to tehtni razlog?
— Sedva ga imam.
— Kakšen pa je?
— Boljšo partijo lahko napravim.

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 9. januarja 1931, katoličani: Julijan, pravoslavni: 27. decembra 1930, Nikosava.

Današnje prireditve.

Drama: Gospa ministrica, D.
Opera: Werther.
Kino Matica: Ljubljeneec bogov ob 4. in 7. Ob 9. Ljubim, ljubis, ljub.
Kino Ideal: Tempo, tempo.
Kino Dvor: zaprt.

Dežurne lekarne.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg. Ramor, Miklošičeva cesta.

Dober lov policije

Ljubljana, 9. januarja.

Poročali smo pred dnevi, da je policija prišla na sled vlomileki tolpi, ki je zadnje čase strahovala Ljubljano. Aretirala je pet mladih, a skrajno nevarnih in že večkrat kaznovanih vlomilcev in tatov. Takoj po vplomu v trafikku na šentjakobskem trgu je začela policija intenzivno polvedovati za vlomilci. Kriminalni agenti so izvedeli, da neki mladeniči po gostilnah in drugih lokalih prodajajo tobake izdelke. V zvezi s tem je bil pretekli teden na cesti ustavljen 20letni zldarski pomočnik France Filipčič iz Ormoža. Policija ga je imela že dolgo na sumu. Pri njem so našli v suknjiču znamke in s tem je bilo dokazano, da je vlomil v trafikku.

Nekaj dni pozneje je bil aretiran drugi podjetni vlomilec, 24letni brezposelni čevlarski pomočnik Rudolf Virant iz Ljubljane, ki je bil zaradi tatvine že skrat kaznovan in je šele v novembru prišel iz zapore. Pri njem je policija še našla nekaj tobaka in cigaret. Kljub temu je Virant vlom trdovratno zanikal. Bil je celo tako cinčen, da je zatrjeval, da Filipčiča ne pozna, čeprav mu je ta prigovarjal, naj vlom prizna, ker mu izkamenje itak nič ne bo koristilo.

Tretji v družbi je bil 18letni Janez Jezek z Vevč, ki je bil zaradi zločina tatvine tudi že šestkrat kaznovan. Policija je tudi ugotovila, da je ista tropersena detelja vlamijala tudi v cerkvene nabiralnike. Pri njih je namreč našla muholovke, s katerimi so denar vlekli iz puške. Eno tako muholovko so našli v neki cerkvi in to jih je izdalo. Vse tri vlomilce je policija izročila sodišču, dva, ki sta bila tudi osumljena, je izpustila.

ZASACEN KOLESARSKI TAT.

Snoči okrog 18.30 je neki policijski agent na Langusovem nabrežju aretiral zloglasnega tržaškega tatu Riharda Vrankarja, ki se je baš pripeljal s koleom in hotel po stopnicah na čevlarski most. Ko je Vrankar pol ure popreje ukradel Karlu Goliju z Rudnika na Krekovem trgu 10. Seveda je Vrankar tatvino tajil. Vrankar je izredno nevaran tat in je bil šele pretekli teden izpuščen iz zapore.

ZOPET DVA VLOMA.

Včeraj med 16. in 17. je bilo v Wolfovi ulici 10 vlomljeno v vinski klet trgovke Angele Merslavik. Tat je s sekuro razbil ključavnico, vdrl v klet ter izdobil in odnesel okrog 120 litrov vina. Gostilničarka ima 2000 Din škoda. — Včeraj je nekdo vplomil v puščko na ograji karmeličanske cerkve v Mostah in pobral iz nje vse darove. V kratkem času je bilo v to puščko že drugič vlomljeno.

Iz gledališke pisarne

Jutri se poje Verdiverja »Moč usode«. Nastopijo ga Juraničeva, ga Kogojeva, god. Spanova, gg. Marček, Grba, Rumpel, Janko Sancin, Magolič in drugi. Dirigent g. Neffat. Predstava se vrši za abonma E.

V nedeljo zvečer se poje priljubljena opereta La Mascotte z gospo Poličkovo v naslovni partiji. Sodelujejo: godna Spanova, gg. Drenovec, Peček, Povh, Jelnikar, Simončič in drugi. Dirigent g. Štrifot. — Predstava se vrši izven abonmana, pri znižanih cenah.

Danes ob 9. uri premijera!

Willy Forst

Betty Bird, Albert Paulig in Hans Brausewetter

v veseli filmski opereti petja, mladostne ljubezni, smeha in vesele zabave

Ljubim, ljubiš, ljubi...

Krasen dopolnilni spored: 1. Miliška, 2. Najnovejši zvočni tednik itd.

Predprodaja vstopnic od 11. ure dalje

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

Dnevne vesti

Tujski promet v naši državi. Po statističnih podatkih se je mudilo leta 1928 v naši državi 263.620 tujcev, leta 1929 pa 333.218. Statistika za lansko leto še ni točna, vendar pa lahko računamo, da je bilo lani v naših letoviških in kopaliških okrog 350.000 gostov. V tem številu so seveda vračunani tudi naši državljani. Največ je bilo Nemcev in sicer okrog 40.000, dalje Avstrijcev okrog 35.000, Čehoslovakov okrog 25.000 itd. Najbolj marljivo in uspešno posluje tudi glede statistike Zveza za tujski promet v Ljubljani, ki je zbrala že točne statistične podatke o lanskotnem tujem prometu v dravski banovini. V Begunjah je bilo 74 tujcev, na Bledu 18.819, v Boh. Bistrici 1707, v Breznici pri Radovljici 266, v Brezicah 422, v Celju 12.407, v Cabru 104, v Čatežu 1118, v Dobrni 750, v Dovjem-Mojstrani 1074, v Gerovem 147, na Jezerskem 529, v Kamniku 708, v Kočevju 16.082, v Kostanjevici 284, v Kranju 1764, v Kranjski gori 3316, v Krškem 142, v Laškem 769, na Lescach 262, v Novem mestu 1947, v Preddvru 80, v Radovljici 272, v Ratečah-Planici 678, v Rajhenburgu 55, v Rogoški Slatini 7827, v Sevnici 418, v Slatini Radenci 617, v Skofji Loki 331, v Trzinu 967, v Ljubljani 44.564. Za druge kraje statistika še ni zaključena. V Dubrovniku je bil o lani 46.561 tujcev, v Crikvenici 12.903, v Vrnjački banji 26.077, v Splitu pa 42.167. Samo v Splitu so pustili tujci lani 8.700.000 Din.

Razpisana služba banovinskega cestarja. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje službo banovinskega cestarja za progo na banovinski cesti Dravograd-Slovenjgradec-Velenje-Šoštanj-Letuš-Sv. Peter v Savinjski dolini od km 59,00 do km 63,00. Prošnje je treba vložiti do 15. t. m.

OUZD v decembru. OUZD v Ljubljani je sestavljen izkaz statističnih podatkov za december 1930, iz katerega posnemamo, da je bilo vseh članov 93.326, od teh moških 61.797, žensk pa 31.529. Bolnikov je bilo 2339, moških 1415, žensk 924. Odstotek bolnikov je znašal pri moških 2,26, pri ženskah 2,98, povprečno 2,51. Povprečna dnevna zavarovalna mezda je znašala pri moških 29,26, pri ženskah 20,24, povprečno 26,21, celokupna dnevna zavarovalna mezda pa pri moških 1.808,054,80, pri ženskah 638,180,80, skupaj 2.446.215,60 Din.

Iz »Službenega lista«. Službeni list kr. banske uprave dravske banovine objavlja zakon o notranji ureditvi, ustanavljanju zemljiških knjig, pravilnik zdravstvenega doma v Medvodah in pravilnik o uporabi ljudskega dela za gradnjo in vzdrževanje nedržavnih cest v območju dravske banovine.

Smuški tečaj na Sv. Križu pod Goličom (1000 m) se vrši od 15. do 25. januarja in sicer za začetnike kakor tudi za one, ki se žele izpopolniti v terenski vožnji visokega terena. Snežne razmere so vsled višinske lege vedno idealne, poleg tega krasni smuški tereni. Udeleženci imajo popolno oskrbo v restavraciji »Stepič«. Po petdnevem tečaju so na programu celodnevni izleti v Karavanke. Ker je število udeležencev omejeno, se sprejemajo prijave samo do 13. t. m. proti prijavni Din 100.— v trgovini A. Gorec, Dunajska cesta 1. Istotam zamore se dobiti tudi nadaljevalne informacije.

Zeppelin kot božično darilo prestolonasledniku Petru. Trgovski pomočnik Viljem Lenky iz Subotice je zgradil 180 cm velik zrakoplov iz lepenke in rafije po vzorcu Zeppelinov. Zrakoplov je krasno izdelan. Lenky je sklenil pokloniti ga prestolonasledniku Peterku kot božično darilo. Te dni je bil pozvan v Beograd, kjer je princu izročil darilo.

Prošnje učitelstva osnovnih šol za premostitve. Načelnik prosvetnega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani razglasi: Mnogi učitelji (ice) se obračajo s prošnjami neposredno na ministrstvo prosvete; zaradi tega je v zmislu § 93 uradniškega zakona odredilo ministrstvo prosvete s svojim odlokom O. N. br. 87.521 z dne 25. novembra 1930, da se učitelstvu najstrožje zabranjuje, da se s prošnjami obrača neposredno na ministrstvo prosvete bodisi osebno, bodisi preko svojcev in prijateljev, a to zlasti s prošnjami za premostitve med šolskim letom. V zvezi s tem pa je ministrstvo prosvete naknadno odobrilo učiteljem (icam) predlaganje prošnje za premostitev preko sreskih šolskih nadzornikov tudi med šolskim letom samo v primeru poroke in drugih primerih če mož in žena nista v istem službenem kraju. Šolski nad-

zornik naj take prošnje dostavlja vedno s svojim obrazloženim predlogom.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo jasno in hladno. Včeraj je bilo še po vseh krajih naše države oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 5, v Splitu 4, v Zagrebu 2, v Ljubljani 0,8, v Mariboru in Sarajevu -0,8, v Beogradu -1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759,6 temperatura je znašala -6,2.

Samomor 15letnega Slovence v Čakovcu. V Čakovcu si je v sredo na strašen način končal življenje 15letni Ludvik Koren. Skočil je pod osebni vlak, ki je prihajal iz Dolnje Lendave. Lokomotiva je nesrečnega fanta strahovito razmesarila. Koren je prišel v Čakovec pred dobrima dvema letoma ter je bil v službi pri Ivanu Kerendinu. Nedavno je bil odpuščen in ni izključeno, da je od žalosti in obupa izvršil samomor.

Samomor odvetnika na Sušaku. Včeraj dopoldne se je na Sušaku obesil znani odvetnik dr. Ernest Marunčič. Pokojni je živel zadnje čase na Orehovi pri Sušaku popolnoma zase. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

Strašen zločin. V Pečinci pri Rumi v Vojvodini je bil te dni izvršen strašen zločin. Pred občinskim uradom so pasanti začuden opazovali trgovca Zarka Stanislav Jevčiča, ki je stal tam s sekuro v roki. Na vsa vprašanja je odgovarjal surovo. Ko je prišel iz občinskega urada notar Dragutin Petković, je Stanislav Jevčič stopil k njemu in ga brez vsakega poviča dvakrat udaril s sekuro po glavi. Ko je ležal že na tleh, ga je hotel še enkrat udariti. To so mu preprečili pasanti, ki so mu iztržali sekuro. Notarja so smrtonosno ranjenega prepehali v bolnico Nesrečnež, ki ima preklano glavo. Njegovo stanje je brezupno. Stanislav Jevčič je po zločinu odšel v gostilno, kjer se je napil, potem je pa brez sledu izginil. Čudno je, da sta bila trgovci in notar najboljša prijatelja.

Grozna smrt v mlinu. V mlinu posestnika Huberta v Adi se je te dni pripetila strašna nesreča. V sredo zjutraj so začeli v mlinu kakor ponavadi delati. Ko so pogladi stroj, so opazili, da bo vsak hip zdrknil gonilni jermen s kolesa. Nekdo delavec je zaklical mlinarskemu pomočniku Luki Töröku, naj jermen naravnava. Fant je prišel za jermen, v tistem hipu se je pa kolo zasukalo, preden so mogli stroj ustaviti. Strahovito razmesarjenega so potegnili iz kolesa. Odrta mu je obe roki in nogi. Oblasti so uvedle preiskavo, da doženejo, kdo je kriv nesreče.

Iz Ljubljane

Iz Proslave rojstnega dne kraljice Marije v Ljubljani. Rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije je Ljubljana tudi letos dostojno proslavila. Že sredi je bilo vse mesto v zastavah, davi je pa bilo razpoloženje v Ljubljani uprav praznično. Oficijske proslave letos ni bilo.

Iz Izpeljava tramvaja. Delo za izpeljavo tramvaja ni popolnoma zastala zaradi zime. Na Celovški cesti postavljajo te dni drogeve, odnosno traverze za napeljevanje elektrovoza na koncu proge v Šiški. Ob levi strani ceste so drogevi postavljeni do konca proge, na desni pa do Frankopanske ulice. Zaradi elektrovoza demontirajo telefonovodne napeljevalne ob tramvajski progi na levi strani ceste; kot znano, je meso teh žic položen kabel v zemlji.

Iz Drsalice SK Ilirije otvorjenosti. Davi je Ilirija otvorila svoje umetno drsališče pod Čekinovim gradom, ki je bilo letos znatno povečano. Zgrajena je bila tudi nova komfortna garderoba, v kateri je prostora za več sto drsalec. Led na drsališču je prav dober. Uprava je poskrbela za dober bifet in ukenila vse potrebno, da bodo drsaleci zadovoljni. Zvečer je drsališče lepo razsvetljeno.

Iz Zagrebški kvartet. V ponedeljek, 12. t. m. bo znani Zagrebški kvartet po presledku več let spet nastopil na koncertu v Ljubljani. Zanimanje za ta koncert je veliko, kajti davi kvartet v zadnjem času v Ljubljani ni nastopal, smo vendar imeli priliko, slediti njegovemu kulturnemu delu. Od skromnih pričetkov ko takorekto nismo več imeli nobene komorne literature, je bilo strujenega na polju jugoslovanske glasbe izredno mnogo in nastala so dela, katera se morejo mamo kosati z najboljšimi komornimi

deli inozemstva. Mnogo zaslug za to ima tudi Zagrebški kvartet: saj je bilo to udruženje prvo, ki je našim skladateljem omogočilo, da so čuli svoje skladbe v vzorni izvedbi. Zagrebški kvartet bo v ostalem nastopil še tokrat te sezije in v zvezi s tem namerava v raznih mestih, predvsem v Pragi, Monakovem, Budimpešti in na Dunaju prirediti večere jugoslovanske komorne glasbe in ostali na ta način zvesti svoji tradiciji in svojemu idealnemu zvanju. Tudi v Ljubljani bo Zagrebški kvartet izvajal eno domače delo, in to vprav ono, s katerim je na svojem zadnjem koncertu v Zagrebu dosegel izvanreden uspeh: L. M. Škerjančev »Sonatina da camera«. Izvajanje tega dela se pričakuje v Ljubljani z razumljivim interesom. Poleg tega bosta izvajala kvarteta Boccherinija in Dvořaka, tega velikega slovanskega mojstra. Zagrebški kvartet, ki ga tvorijo gg. Miranov, Graf, Aranyi in Fabbri se nadeja, da bodo s tem njegovim posetom spet upostavljene intenzivnejše vezi med obema našima kulturnima centroma, mi pa smo uverjeni, da bo Ljubljana pozdravila odlčne zagrebške goste z ono prisrčnostjo, kot so Zagrebčani sprejeli našo Glasbeno Matico, saj bo to prvi poset zagrebških umetnikov po uspehu Glasbene Matice v Zagrebu.

Iz Bertioz: Faustovo pogubljenje. Ko je pevski zbor Glasbene Matice ljubljanske prvič izvajal to delo decembra lanskega leta je tako ljubljanska kakor tudi zagrebška kritika izrekla splošno priznanje vsem izvajalcem krasnega francoskega dela. Matični zbor in sploh vsi sodelujoči faktorji so v polni meri pokazali, da so pod vodstvom ravnatelja Poliča kos tudi največjim nalogam, ki se v koncertnem pogledu stavijo do njih. Dramatična legenda o Faustovem pogubljenju je svetovno znamenito delo, ki se miri izvesti samo z največjim, pa tudi izvrstnim aparatom. Delo izredno močno učinkuje na poslušalca. Celoten tekst dela je izšel v posebni knjižici in vse obiskovalce opozarjamo, da preje točno predčajo tekst, da morejo lažje zasledovati delo samo. Vstopnice in tekst se dobivajo v Matici knjižarni vse dni do sobote večera. V nedeljo dopoldne v veži hotela Unione od 10.—12 in od 14. ure dalje.

Iz Burka »Prostozidarje« na Šentjakobskem odru. V soboto, 10. in v nedeljo, 11. jan. se ponavlja izvrstna burka v treh dejanjih »Prostozidarje«, ki je žela pri posetnikih svoje izredno zabavne vsebine nedoljen uspeh. Že dolgo ni bilo v Šentjakobski gledališki dvorani toliko smeha, kot pri tej burki. Kdor se hoče dve uri res dobro zabavati, naj posesti predstavi. Vstopnice se dobe v trgovini gosp. Miloša Karničnika na Starem trgu.

Iz Češko marionetno gledališče v Narodnem domu priredi v nedeljo 11. t. m. ob 4. popoldne predstavo »V zemlji Permontov«, v nedeljo 18. t. m. igra ljubljanski Sokol pravilčno igro v 8 slikah »Čarobne gosle«.

Iz Sokolsko društvo Ljubljana IV. ima svojo glavno skupščino v nedeljo 11. t. m. ob 9. uri dopoldne v telovadnici šole na Prulah.

Iz Sokolsko društvo Štepanja vas naznanja, da se vrši društveni občni zbor v nedeljo, dne 11. januarja 1931 ob 2. uri popoldne v društveni telovadnici. Zdravo!

Sestanek diplomiranih tehnikov

Ljubljana, 9. januarja.

Dne 9. t. m. se je vršil v zeleni unisoni dvorani sestanek ODT, ki je imel v glavnem propagandni namen za one diplomirane tehnike, ki doslej še niso bili člani.

Udeležba na sestanku je bila za naše prilike izredno velika, dokaz, da je med tehnikom visoka stanovska zavednost in da je taka organizacija nujno potrebna, ker je vznika iz bola za obstoj. S svojo udeležbo sta počastila sestanek tudi direktor tehniške srednje šole g. Josip Reiser in inspektor strokovnih šol dravske banovine gosp. prof. Presl. Živahno razgovorjanje med tovariši pred pričetkom je pričalo o priskrbi stih in iskrenem zanimanju za življenjske odnose med posamezniki.

Predsednik je pozdravil navzoče in zlasti se zahvalil gostoma za poset, kakor je v izbrnem poročilu podal krako zgodovino, stremenje in čili organizacije iz njegovega poročila posnemamo, da je bila združba ustanovljena leta 1923, in je potem postopoma deloma v Ljubljani, deloma v Mariboru, kjer trenutno tudi deluje upravni odbor. Zaradi neizkušenosti članov in ker so prvi takratni člani takoj po ustanovitvi odšli k vojakom, organizacija ni bilo mogla doseči večjih uspehov. Vodila se je statistika in evidencija vseh diplomiranih tehnikov, osnovala se je lepa strokovna knjižnica in knjižnični fond.

Nato je predsednik prečital poslanico prof. dr. V. Rožiča, ki opravičuje svojo odsotnost, ker je v svojem rodnem kraju lahko zbolel. Poziva člane in ostale diplomirane tehnične k strničenemu delu za skupne interese, jim h koncu želi mnogo uspehov ter jim iskreno pozdravlja z burnim odobravanjem in bila sprejeta poslanica.

V debato o dostopu dipl. tehnikov na tehnične visoke šole so živahno posegali udeleženci, kar pričča, kako veliko je zanimanje za to perečo vprašanje. K besedi se je oglašil opetovano g. direktor. Reiser in h koncu se prof. Presl. ki sta utemeljevala in infirmirala navzoče s svojih vidikov.

Ob zaključku zborovanja je bilo sklenjeno, da se ustanovi v Ljubljani tajništvo, ki bo posredovalo med takajšnjimi člani in upravnim odborom v Mariboru, dokler se ta po sklepu občnega zbora ne preseli v Ljubljano.

Sestanek je pokazal, da je volja in ambicioznost v teh mladih obvladovanih tehta betona, elektrike in zemske površine velika, kar je za naše razmere še posebno razveseljiv pojav.

Zemlja smehljaja in čudežni bar

Gostovanje dunajskega operetnega ansambla, ki bi bilo pa brez vsake škode lahko izostalo

Dunajski operetni ansambl gostuje! — Vprizori dvoje dunajskih slagerških novitet! Zagreb jih kritikuje navdušeno! Ida Russka in Hans Skriwanek sta priznana umetnika!

Le vkup, le vkup, uboga ljubljanska gmajna! Cene vstopnic so zvišane, ali kupite jih brž, brž, sicer bo prepozno, kajti ljudje se zanje kar trgajo in plačajo vsako ceno!

In Ljubljancani so drveli v gledališko blagajno ter napolnili hišo od tal do stropa. Zakaj že beseda »Dunaj« jih fascinira, beseda »operetna noviteta« revoltira najbolj skope žepa in tuja kritika animira celo najbolj redke obiskovalce naše opere.

Nihče ne vpraša, s katerega dunajskega gledališča pa je ta ansambl? Kje se uveljavljajo ti slavni solisti? — Naša operna uprava tega ni povedala, dasi je pričela celo vrsto reklamnih notic. Bržčas tega ne ve. Ansambl pa je sestavljen ad hoc, to se pravi, zbornala sta ga pač gg. kapelnik Philipp in režiser Horowitz z našo staro znanko Ido Russko-Ružičko.

Pred nekako 20 leti je bila gđc. Ružička mlada, zelo temperamentna in zelo popularna subreta ljubljanskega nemškega gledališča. Dvajset let! Gđc. ali gospa Ida Ružička-Russka pa je še vedno diva »dunajskega operetnega ansambla«, ki za visoko zvišane cene gostuje na odru slovenske opere v Ljubljani. Rutina. Dobra igralka, tudi plesalka. Pevka pa nezadovoljiva.

Princa Lon-Changa poje na Dunaju Tauber, v Ljubljani pa ga je pel g. Hans Skriwanek, ki ni prav nič češki Skriwanek (škrjanček), nego velik nemški cmok.

Zelo simpatičen igralec in lahkoten plesalec je bil prof. Gustav, g. Stollberg, a kot pevec hripav in menda brez glasu in šole, relativno najboljša pa gđc. Frey kot kitajsko dekle Mi, dobra igralka in zadovoljiva pevka. V zadnjem dejanju se je tudi mimično posebno odlikovala. Vseh ostalih 10 ulog je samo igralskih, vse so epizodne in ni o njih ničesar omeniti.

Seveda je vladalo med občinstvom velikansko razočaranje. Vse je bilo v zadregi. Vendar se najdejo na galeriji in na stojiščih vedno še ljudje, ki ploskajo. Pač iz navade. Gostje so jim s čudovito ustrežljivostjo ponavljali svoje umetnije, naši operni člani pa so medtem pobegnili...

Vprašam samo: ali je treba, da se vzbuja v naši publiki s takimi gosti mnenje, da je »dunajski« opereta še slabša — kot naša? Ali je treba, da naša uprava izčrpa zanimanje in žepa s takimi gosti, dasi ga in jih sama bridko potrebuje za svoje 100% boljše operne predstave? — En sam »Werther«, »Knez Igor«, »Moč usode«, ena sama »Hasanaginica« za 100 takihle gostovanj! A naše predstave so napol prazne, ta pa je bila nabito polna!

Ne, te upravne politike ne razumem. Samomoriška je, nacionalno neekonomična, umetniško kvarna.

Sokol v Sodražici

Dolgoletni starosta brat Jos. Oberstar, ki starostje našemu društvu že nad 20 let, je otvoril prvo glavno skupščino našega Sokola, pozdravil navzoče članstvo, zbrano v novi dvorani kakor tudi društvenega delegata br. Rusa. V daljšem govoru je pojasnil delovanje sokolstva od njega ustanovitve pa do osnovanja SKJ. Zahvalil se je posojilnici za zgraditev dvorane, nje vodstvu načelniku I. Kovarčiču in ravnatelju M. Vrbiču. Spominjal se je pokojnega bivšega podstarost brata Al. Gnidica in sestre Veselove: navzoči so stoji počastili njun spomin. Zupni delegat br. Rus je sporočil pozdrave župe ter vzbujal v daljšem govoru članstvo k telovadbi in pripravi za zlet v Pragi.

Tajnik br. Vence Drobnič je prečital spomenico Saveza, kakor je prešel na svoje tajniško poročilo. Tajništvo je prevzel, kar je odločeval br. Pepi Oberstar. Društvo šteje danes 88 članov, 14 moškega in 12 ženskega naraščanja, 19 moške in 33 ženske dece. Upravni odbor je imel 9 rednih, 1 svečano in 2 žalni seji in sicer za pokojnima bratoma Maležem in Gnidicom. Na sejah so se obravnavale le društvena tekoče zadeve, na svojih tretjih seji je pa odbor sklenil, da se ustanovi odsek v Vel. Poljanah. Dne 28. se je vršil društveni zlet v Vel. Poljane, katerega se je udeležil celokupni odbor in 30 članov, ki so na željo tamonjega pravljalnega odbora ustanovili odsek, katerega sta Savez in župa potrdila. Odsek šteje danes nad 40 članov in članice. Prejelo je oddalo se skupno 248 dopisov. Z željo, da bi bilo prihodnje poročilo bogatejše je vzbujal tajnik vse, ki sokolsko mislijo in čutiljo in jim je draga domovina, kakor se je v prisrčnih besedah spomnil Vis. kraljeviča Petra, staroste SKJ in Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Iz blagajniškega poročila br. Evg. Ivancu posnemamo, da je imelo društvo tekom leta prejemkov Din 7.414,75, stroškov Din 6387,95, skupnega prometa z naloženim denarjem pa 19.141,95. Članstvo je častno izpolnilo svoje obveznosti napram društvu. Na članarini je prejelo društvo 2560 Din. Ostalih dohodkov je bilo skupaj 3590.— Din. To so dohodki dveh prireditelj in razni darovi. Blagajnik je tudi poročal, da so se spomnili društva bratje v Kanadi in mu poslali 1118.— Din, za kar izreka bratu Perušku in Veselu iskreno bratsko zahvalo! Obveznosti do župe in Saveza SKJ je društvo točno izpolnilo. Za najemnine telovadnice se je izdalo 158.— Din za inventar naraščajskih oblek 1517,25, raznih drugih izdatkov je bilo Din 2047.— Svoje poročilo je blagajnik zaključil s pozivom,

»Zemlja smehljaja« pa je po glasbi in besedilu prav dobra opereta. Leharjeva glasba je zelo lepa, a pevski part napisan za prave, naravnost operne pevce. In dejanje je ob vsej spretnosti dramatično, končno celo resno. Da se oboje polno uveljavi, je pač treba povsem sposobnih umetnikov.

Snoči so vprizorili »Čudežni bar«, so-dobne slike iz dunajskega življenja: plesi, petje, komični nastopi in z zgovornim ravnateljem in posetnikom bara na čelu. Dejanje, ki se godi v dveh nočeh, druga noč leto dni po prvi, povezuje v enotnost zakonska afera. Liana, soproga bančnega ravnatelja, pobege z barskim plesalcem in postane iz bede še sama plesalka. Po letu dni pa Liana spozna, da je plesal lopov in tat, in ko jo plemeniti mož najde v Čudežnem baru ter jo iz stare ljubezni povabi zopet k sebi, se Liana vrne v solidno zakonsko življenje.

Oder je bil izpremenjen v nočni bar s jazz-godbo, in vse se je odigravalo prav naravno ter dosti gladko. Zabavno, a zelo lahko in plitko, marsikaj debelo erotsko ali nič vedno dvomno izpodrečano. Ljudje, ki so gledališče zopet natičili od tal do stropa, so se zabavali menda imenito. Brez dvoma je bilo tudi precej učinkovitega humorja, satire in ironije med neokusnostmi. Vse pa je dišalo po judovstvu, ki nam ni simpatično.

Zopet sta bila najboljša g. Harry Stollberg, ki ima glavno delo kot izvrsten plesalec, a slab pevec, in gđc. Annie Frey, tudi prav dobra plesalka. Dramski del sta opravila jako čedno g. Russka (Liana) in g. Setena, kot njen varani in plemenito odpustajoči mož. Največ govori Samuel Wundenbar, barski lastnik in šaljevec, včasih duhovit, včasih pa le smel. Igral ga je prav naravno g. Emil Feldmar.

Drastično komiko je razvijala kot Elektra Iwonka gđc. Meta Moll, ki igra »Umirajočega flaminga« in parodira necivilizirano nižje žensčine, že znani nam komik g. A. Körner je imel ulogo odurnega juda iz Brna; prav dobro pa je označeval g. R. Hende najprej Berlince, nato Madžare.

Skratka, dobro vigrana burka s plesi in modnimi popevkami za smeh in kratak čas, a nič več.

Ali je bil užitek vreden denarja? Jako dvomim.

Dejal sem že enkrat: gostovanja imajo smisel le takrat, ako nam prinašajo boljše kreacije kakor jih zmoremo sami. Nič boljših ali celo slabših vendar ne bomo še drago plačevali! Ako vabimo ali sprejemamo ponudbe tujih ansamblov, naj bodo tudi gostovanja zares dobra in vredna žrtve naše publike. A nam naj prinese stvari, ki imajo tako višino, da so dostojne naše opere! »Čudežni bar« pa ni spadal tja, nego pod kavarno »Emona«.

Fr. G.

da bi članstvo tudi gnočno podpiralo društvo, ker je navezano le na svoj lastni krog; apeliral je posebno še na starejša članstvo, ker le tako bomo kos dani nalogi, vzgojiti članstvo in naraščaj v sokolskem duhu kar smo prevzeli prostovoljno — zato smo pa tudi odgovorni narodu in državi. Sledili sta poročili br. načelnika Fr. Fajdige in prosvetlarja br. Jos. Ivancu. Brat starosta je ob zaključku apeliral na one, ki še niso pristopili k Sokolu, naj to čim prej stori, da bi se naše vrste do pribodnje skupščine pomnožile, kajti vsi pogoji so dan s pridobitvijo nove dvorane, kjer naj se vzgaja naša mladina v sokolstakem in nacionalnem duhu in dobrobiti celega naroda in slovanstva. Zdravo!

NAJVEČJA PREDPUSTNA PRIREDITEV

Bohemski karneval S. K. ILIRIJE

se vrši dne 7. februarja t. l. — na Taboru —

Američani radi potujejo

Ameriška avtomobilska zveza je zbrala točne statistične podatke o tem, koliko ameriških državljanov se je odpravljalo lani v Evropo, kako dolgo so se tam mudili in koliko denarja so zapravili. Rezultat prizadevanja omenjenega ameriškega društva je zelo zanimiv. Kaže namreč, da postaja Evropa vedno bolj glavni cilj ameriških izletnikov. Lani je posetilo Evropo okrog 300.000 Američanov, ki so pustili v starem svetu 7 in pol milijard dolarjev ali v našem denarju okrog 420 milijard Din. Vračunani so seveda tudi dolarji, ki so jih zapravili Američani na potovanju po Ameriki sami in po drugih delih sveta.

Bogati Američani pa ne hodijo po svetu peš, temveč se vozijo z avtomobili, ki jih vzamejo s seboj tudi čez morje. Pri ljubljani izletna dežela bogatih Američanov je Kanada, ki zasluži vsako leto od njih okrog 325 milijonov dolarjev. In velik del tega bogastva dobi Kanada za alkoholne pijače, kar je pač značilno za deželo prohibicije. Alkohol je tudi glavni vzrok, zakaj Američani tako radi potujejo po svetu. Doma ne smejo piti, vsaj javno ne, po svetu se ga pa lahko nacukajo, kolikor jim drago.

C. G. Norris.

Vročča kri

Roman.

Že dolgo poprej je hotel Boylston skleniti mir. Ponužil ji je mnogo denarja, privolil bi bil v poljubno razmerje, ki bi ga zahtevala, obljubil je poročiti se z njo in jo »stanu primerno vzdrževati«, kakor se je izrazil sam. Nji se je pa samo studil. Smilil se ji je, v dno duše se ji je smilil, hotela ga ni niti zadeti, niti ponižati, toda bilo ji je nemogoče nadležati razmerje.

Ko je prišlo poletje, ni mogla več vzdržati. Morala bi bila z njim odpotovati, pa se je brnila. Pritiskal je na njo, da bi se vzela. Odbila ga je. Pusta, prazna, umazana Fullerjeva hiša jo je dušila. Napočil je dan, ko je sklenila, da ne bo nikoli več prestopila praga te hiše. Nekaj denarja si je bila prihranila. Garderobenka »Alzacarja«, staro, koščeno strašilo, ji je odstopila v svojem siromašnem stanovanju sobico z oknom na dvorišču. In tedaj je prišlo do preloma z Boylstonom. Bil je mučen prizor, ki je zadel Zeldo v dno duše. V oni grozni uri je zamrl v nji vsak občutek sočutja in simpatije. Njena edina želja je bila odločiti se za vedno tega moža. Čez tri mesece sta prišla Meserves, Henry in Olivia Meserve, »Ned«, kakor so jo klicali, in angažma na kalifornijsko gledališče. Pravljica, sladke sanje, ki so postale čudežnim potom resnice!

Henry Meserve je bil v mladih letih ljubljeneць newyorškega Broadwaya. Zeldi je videla njegove slike, na katerih je bil čudovito lep. Potem se je oženil z Olivio in leta so pobarvala njegova senca sivo, odbelili se je in postal težak tako, da ni mogel več igrati romantičnih vlog. Tako je sestavljal igralsko družino in potoval z njo od mesta do mesta z deli, ki so dosegla na vzhodu uspeh.

Njegova družina je bila angažirana za šest tednov v San Franciscu. V tretjem tednu je našel svetopisemsko dramo »Josua«. Rabil je več novih igralskih moči in prosil je Meyerowitza, naj mu jih prepusti toliko, kolikor jih bo potreboval. Meyerowitz mu jih je poslal dvanajst, med njimi tudi Zeldo. Dobrodušno ji je pokimal, jo vprašal in jo on in ji dejal, naj pride s svojimi tovariši drugo jutro ob desetih k skušnji.

Angažman za en teden ali dva je bilo vse, kar je mogel obljubiti, toda Meserve je sklenil sprejeti »Josua« v svoj repertoar na gostovanju v Los Angelesu in povabil je Zeldo, naj se napoti z njim.

Med skušnjami in predstavami se je seznanila Zeldi z vsemi člani igralske družine in vsakega posebej je naravnost oboževala. Najbolj je bila navdušena za Olivio Meserve, »Ned«, za veliko, temperamentno primadono, kajti ona je bila edina, ki je vpricho vseh pohvalila »malo iz Frisko«, kakor je nazvala Zeldo.

Nina Chamberlain je bila črnolasa subreta in od prvega trenutka, ko sta se seznanili, jo je imela Zeldi rada. Bila je preprosta, prijazna, postrežljiva in polna modrih nasvetov za neizkušeno začetnico. Potem Suzanne — Suzanne Blake. Zeldi se je spominjala prvega vtisa, ki ga je bila napravila na njo ta igralka — lepa, dostojanstvena princeza nežnih potez in valovitih zlatih las.

Ker ji je bila »Ned« naklonjena, je

postala Zeldi kmalu redna članica igralske družine in upala je trdno, da so bili vsi tega veseli. Suzanne najbrž ni bila posebno vesela, kajti opazila je takoj, da se George Selby zelo zanima za Zeldo. Toda ta zadeva je dozorela šele čez nekaj tednov.

Novinka je bila deležna očividne projekcije Ned Meserve. Ned je bila lepa žena, odlikovale so jo izredne barve, njeni lasje in koža so bili blesteče rdeči. Povabila je Zeldo k obedu, vzela jo je v svojo garderobo in vztrajala je na tem, da je morala po predstavi piti z njo še pivo. Ta čas je bil za Zeldo zelo poučen. Nekaj mesecev poprej je stala še pred samomorom — nagel skok z ladje v temni megleni noči — toda zdaj je doživljala vsak hip napetost novega in senzacionalnega in bala se je samo, da vsemu temu se ni dorašla.

In vendar, kljub vsem tem novim vtisom, temu novemu svetu, je Mihael še vedno živel v njenem srcu. Bolest morda ni bila več tako velika, ali pa se ji je bila privadila, toda čas na njenem čustvu ni ničesar izpremenil.

George Selby je bil ljubljeneць družine. Romantičen, črnih las, ki jih je nosil v valovitih kodrih čez čelo, globoko ležečih oči, ravnega, močnega nosu, čustvenih ust in močne, okrogle brade — je bil nesporno lep. Toda George je bil mnogo pretežak, da bi igral mladostne ljubimce, a poleg tega je bil igralec srednje kakovosti.

Od začetka ga Zeldi ni mogla trpeti. Zdel se ji je domišljav in aroganten. Med prvimi skušnjami »Josua«, ko je stala za kulisami in gledala, je čutila, kako jo ogleduje, in takoj ga je obsodila, da ji hoče imponirati s pozami in kretnjami. Nekega dne, ko se je učila zadaj na temnem odru in ponavljala svojo kratko vlogo, je prišel k nji in njegove prve besede so bile:

— Zakaj nočete ničesar slišati o meni?

Pozneje je iskal njene družbe, če je imel le čas in priliko. Nihče razen Zelde same tega ni opazil. Bila je prej jezna nego vesela, da je lažil za njo. Dotlej je bil George Suzannin kavalir in Zeldi se na misel ni prišlo, da bi ji ga odbila. Njene misli so bile pri Mihaelu, po nobenem drugem ni hrepenela.

Toda George Selby ni spadal med moške, kakršne je že poznala. Navzlic vsej svoji domišljavosti je bil duhovit, ostroumen, zabaven in širokogruden. Znal je peti — imel je prijeten bariton — in igrati na klavir in vedno je imel v zalogi mnogo pesmi in prijetnih zgodb. Bil je zelo temperamenten, zdaj ves v ognju navdušenja in veselja do življenja, zdaj zopet potrt in pripravljen končati si življenje.

Ko ji je razodel, da jo ljubi, jo je obenem že zasnubil. To ji je laskalo, posebno še, ker svoje ljubezni ni skrival temveč jo je obesil na veliki zvon. Suzanne, lepa, nežna igralka, je bila zelo nesrečna, toda Zeldi vest ni očitala, da bi bila kriva njene nesreče. Vsi so govorili in debatirali o tej zadevi; Zeldi je bilo to malo neprijetno. Georgovo ponudbo je odklonila — George je zašel iz obupa na kriva pota, začel je poplaval v New Orleansu se je spetal z navadno statistiko. Zoperno, ostudno! Zeldi ga je zaradi tega prezirala. Izogibala se ga je in niti govoriti ni hotela z njim.

Kako je treba spati

Zdrav človek menja v spanju lego 20—25 krat — Spi na desni strani

Če si ogledamo človeško življenje, se moramo zgroziti nad dejstvom, da prepiše človek, ki živi 60 let, vsaj 20 let, kajti normalen človek spi dnevno 8 ur. Poleg tega moramo še računati, da prespi človek kot novorojenček in dete večino svojih mladih dni. Čeprav je želja mnogih ljudi, da bi ne bilo treba žrtvovati toliko časa za spanje, vendar bi bilo na drugi strani nesposobno kratiti si »spanje ali omejiti ga. Ničesar ne prenaša človek tako težko, kakor zaspanosti in nič ga tako ne izčrpa in utruja, kakor prečuta noč. O tem bi vedeli marsikaj povedati ljudje, ki radi krokaajo, posebno še, če so že nekoliko bolj v letih.

Često čujemo, da je zadostovalo mnogim slavnim možem samo kratko spanje, toda tako pripovedovanje je vedno legenda. Med legende spada tudi pripovedovanje o Napoleonu, češ, da mu je zadostovalo 4 ure spanja. To ni res. Napoleon je spal redno 6—8 ur na dan. Seveda so pa bile tudi izjeme, kajti tako velik vojskovodja in državnik, kakor je bil on, ne more vedeti, kaj ga čaka, saj ga lahko zbude sredi noči ali pa mora več noči zaobered delati. Kar je pa zamudilo, je vedno nadomestilo. Pravijo, da je spal nekoč nepretrgoma 36 ur. Tudi v tem pogledu je bil podoben vsakemu drugemu normalnemu človeku.

Sicer je pa vse odvisno od tega, kako človek spi. Pet ur globokega, trdnega spanja zlaže več kakor 10 ur nemirnega. Če spi človek predolgo, otopi in njegovo mišičevje oslabi. Naši predniki so dejali: Šest ur spanja za možkega, sedem za žensko in osem za otroka. Toda potreba spanja je pri vsakem človeku drugačna in ravna se med drugim tudi po delu. Poleg tega potrebuje vsak člo-

vek pozimi več spanja, kakor poleti. Zdrav človek mora zaspati v 10 minutah, ko leže v posteljo. Sanj skoraj nima in če se zjutraj prebudi, ima občutek, kakor da je pravkar legel. To je najboljši dokaz, da je človek zares zdrav.

Kaj se godi s človekom v spanju? Najprej začne počasneje utripati srce, potem se zapro veke in po vrsti zasne čuti — najprej vid, potem vonj, sluh in končno tip. Ker deluje v spanju srce počasneje, ne sme človek naglo skočiti s postelje, ko se prebudi, temveč mora dati srcu priliko, da začne zopet normalno delovati. Speči človek menja v spanju večkrat svojo lego, kar dokazuje, da ne spi tako trdno, kakor bi utegnili kdo misliti. Samo pijan človek leži docela mirno, zdrav človek na izpremeni v spanju svojo lego 20 do 25 krat. Ona zovanja so pokazala, da menja speči človek lego tem večkrat, čim udobnejša in mehkejša je postelja.

Marsikoga zanima vprašanje, katera lega v spanju ni primerna. Zdravniki v splošnem menijo, da je najbolje spati na desni strani, ker je v tej legi najmanjši pritiska na srce. Drugi pa priporočajo brezpozorno ležati vznak. Znano je, da spe mnoge Američanke že po cela leta vedno na trebuhu, da se ne zrede. Za najzdravšo se smatra spanje na levi strani in sicer zato, ker ovira ta lega želodec, kajti prehod iz želodca v čreva je v tem primeru zgornji. Če spi človek na desni strani, potrebuje želodec 3 in pol ure, da se izprazni, če pa spi na levi strani, potrebuje želodec za isto delo celih 6 ur. Spanje na desni strani je torej vedno mirnejše. Kdor hoče spati zdravo in nemoteno, mora v prvi vrsti paziti, da se tik pred spanjem ne naje.

Nov mednarodni jezik

Prizadevanje človeštva določiti enoten mednarodni jezik je že zelo staro. V srednjem veku je bil mednarodni jezik latinščina, v novejšem času je pa zavzela njeno mesto francoščina. Toda niti latinščina, niti francoščina se nista mogla razširiti tako, da bi postala zares svetovna jezika. Oba, latinščina kot mrtev in francoščina kot živ jezik, sta bila mnogo let med diplomati in učenci splošno priznana kot mednarodna jezika, nista se pa mogla uveljaviti v mednarodnem obsevanju trgovcev in drugih stanov. Svojega namena niso dosegli niti umetni jeziki, med katerimi je dosegel večji uspeh samo esperanto. Če hoče človek po svetu, mora znati več jezikov. Se najlažje si pomagamo z angleščino, ki je najbolj razširjena.

Zato ni čuda, da postaja angleščina poleg francoščine zadnje čase pravi mednarodni jezik. Slaba stran angleščine je pa njena težka izgovarjava. In to glavno napako hoče odstraniti profesor angleščine na upskalski univerzi Zachrisson. Svoj cilj je v glavnem že dosegel. S poenostavljenjem izgovarjave angleščine je dosegel ono, kar je hotel doseči l. 1560 kancelar kraljice Elizabete Th. Smith in 20 let pozneje Bullockar. Okrog sistemov je bilo že namenjenih poenostavljenju angleščine, a noben se ni obnesel, ker so temeljili vsi na fonetičnosti in so prišli v nasprotje z angleško tradicijo. Zachrissonov sistem pa odgovarja reformacijskemu prizadevanju angleško — ameriških jezikoslovnih društev, ki so ta sistem proučili in se izrazila o njem zelo pohvalno. Reformirana angleščina se imenuje »anglica« in naj bi postala nov mednarodni jezik. V Upsali so že ustanovili društvo, ki bo propagiralo ta jezik in izdajalo posebno glasilo.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Moderna kuharica.

Marička, videla sem, kako je vas davi nekdo objemal. Je bil mlekar ali pismoša?

— Povejte mi, milostiva, ali je bilo ob šestih ali ob sedmih?

Tudi trgovec.

— Zakaj si tako potrta? Kaj se je zgodilo?

— Insolventen sem.

— Tako? Koliko si pa prepisal na svojo ženo?

— Nič.

— A koliko blaga si skrivaj prodal?

— Tudi nič.

— Koliko si pa položil na stran?

— Nič.

— Potem takem pa nisi samo insolventen, temveč docela ruiniran.

Zemski ostanki

Romanovcev

Bivši ameriški konzul v Harbinu Franklin Clarkin potrjuje izjavo francoskega generala Janina, ki piše v svoji knjigi »Padec carizma in konec ruske armade«, da so bili prepeljeni zemski ostanki v Jekaterinburgu ustreljenih članov carske rodbine v Pariz in položeni v rodbinsko grobnico generala Janina. Clarkin pripoveduje, da se je pomikal med državljansko vojno vlak z ameriškim generalnim konzulom vedno s Kolčakovim armado. Po Kolčakovi smrti je prispel ta vlak v Harbin in iz njega so iztovorili različno robo, kakor deske, stole, mize itd., pod eno mizo so pa postavili kovčeg, za katerega so se vsi zelo zanimali. Drugi dan je dejal ameriški generalni konzul Harris svojim uradnikom: »No, hvala bogu, da sem se ga iznebil. Kovčeg, ki je stal pod mojo mizo, so snoči odpeljali.«

V Harbinu so prevzeli kovčeg častniki generala Horvata. Odnesli so ga iz kolodvorske čakalnice štirje. Potem se je en častnik vrnil in izjavil konzulu: »Vam ni znano, kaj ste pripeljali. Pripeljali ste vse, kar je ostalo od carja in njegove rodbine. Harris je bil presenečen, ko je izvedel, da je vozil v navadnem lesenem kovčegu zemeljske ostanke dinastije, ki je vladala nad 300 let v Rusiji. Potrdil je tudi vest, da je

bil kovčeg prepeljan preko Šanghaja v Evropo.

Major Franco

ima srečo

Vodja ponesrečene španske revolucije major Mello Franco ima srečo. Prekooceanski polet mu je prinesel slavo, iz ječe je srečno odnesel pete, ušel je smrti, ki mu je pretila kot glavnemu puntarju, zdaj je pa še zadel masten dobiček v španski božični loteriji. Dobil je 500.000 pezet. Če bi bile španske oblasti vedele, kdo je srečni lastnik dotične srečke, bi mu najbrž dobitka ne izplačale.

Na Španskem priredi država vsako leto veliko božično loterijo »Sorteo de la Navidad« z bogatimi dobitki. Srečke se prodajajo v dveh serijah, v vsaki jih je 35.000. Cela srečka stane 2000 pezet. Srečke so bile že mesec dni pred žrebanjem razprodane in loterija je vrgla državi 140 milijonov pezet. Od tega je pa treba odšteti izplačane dobitke. Na vsako serijo odpadeta dva glavna dobitka po 15 milijonov pezet ter več manjših dobitkov in premij. Država izplača vsega skupaj 96 milijonov tako, da ji ostane čistega 44 milijonov pezet.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Pljučne bolezni so ozdravljive!

Pljučna tuberkuloza, sušica, kašelj, suhi kašelj, sluzasti kašelj, močno potenje, bronhijalni katar, katar grla, zaaljavanje, bruhanje krvi, izpljuvanje krvi, tesnoba, astmatično hropenje, bodljaji itd. so ozdravljivi.

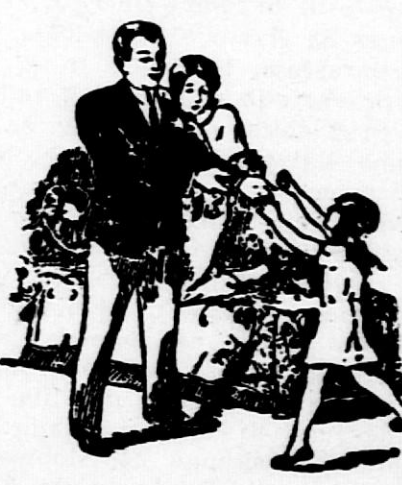
NA TISOČE OZDRAVLJENIH.

ZAHTEVAJTE TAKOJ MOJO KNJIGO!

„NOVA UMETNOST HRANJENJA“.

Pred uporabo.

Po uporabi.

Popolnoma zastoni

dobite mojo knjigo, iz katere zamorete črpati mnogo potrebnega. Kogar torej bolezen muči, kdor se želi na nagel način temeljito in brez nevarnosti znebiti svojih bolezni, naj še danes piše!

Naglašam ponovno, da dobite moje pojasnilo POVSEM ZASTONI, brez vsake obveze z Vaše strani, ter bo Vaš zdravnik sigurno pristal na ta od prvih profesorjev kot izvrstno pripoznan

NOVI NAČIN VAŠEGA HRANJENJA.

Zaradi tega je v Vašem interesu, da takoj pišete, pa Vas bo moje tamokajne zastopstvo vsak čas najbolje postreglo.

Črpajte pouk in ojačeno voljo do življenja iz knjige izkušenega zdravnika. Ona vsebuje okrepitelo in življensko uteho in se obrača do vseh bolnikov, ki se zanimajo za sedanje stanje ZNANSTVENEGA ZDRAVLJENJA PLJUČ.

Georg Fulgner, Berlin — Neukölln, Ringbahnstrasse No. 24. Abt. 615

Bukova

drva

Trboveljski

premog

Angleški

koks

pri tt.

„KURIVO“

Dunajska 33

(na Balkanu)

Telefon 34-34

Mali oglasi

Vsaka beseda 60 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanje brez znakov ne odgovorjamo. Najmanjši oglas 5—

PRVOVRSTEN CVICEK (dolenjska črnina) toči gostilna »PRI DOLENJCU«, Ljubljana, Kapiteljska ulica 3 (nasproti Alojzjevičeva) pod Poljansko cesto. 558

NAJFINEJŠO ŽIMO izdelujem iz samih govejih repov; za žimo jamčim, da je čista in nič mešana. Cena ugodna; vsado bo gotovo zadovoljen. Se priporoča — Stanko Remic, Ljubno, Savinjska dolina. 554

MLINARJI Več radijalnih presevalcev in čistilnih strojev za drobov prodaja Valični mlin, Podbrezje, Goranjsko. 553

PERFEKTO KUCHARICO za 10—30 ljudi, ki je že služila v gosposkih hišah, sprejem na deželo. Ponudbe s priporočili na naslov: Gozdni urad K. Auersperga, Soteska, p. Straža. Pri Novem mestu, Dravska banovina. 552

»SVIJET« zagrebška tedenska ilustrirana revija, knjige III.—X.; to je letniki 1927 do 1930 ugodno na prodaj. Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 557

HARMONIKE izdelujem nove in sprejemam v popravilo vse glasbene instrumente. — JANC, LJUBLJANA, Bohoričeva 9. 553

Žrebanje v drž. razr. loteriji

je preloženo na 16. januarja

Nekaj srečk je še na razpolago.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Za dečke

so najzanimivejše etno potopisne povesti Karla Maya. Pravkar je izšla povest

OLD SUREHAND

v dveh zvezkih na 620 straneh. Oba zvezka veljata broširana Din 96.—, v platno vezana Din 128.—. Knjigi sta najzanimivejše darilo. Knjižarna tiskovno zadruga v Ljubljani, Selenburgova ulica 41. 1. 25